

Sammanfattning

Frågor om förhandlingsvägran. Arbetsdomstolen finner att kravet, i 4 kap. 7 § lagen om rättegången i arbetstvister, på förhandling för att få väcka talan i Arbetsdomstolen inte behöver var uppfyllt då talan i målet avsett förhandlingsvägran. Därutöver fråga om ett bolag gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran genom att inte inställa sig till förhandling visst datum.

ARBETSDOMSTOLENDOM
2008-02-20
StockholmDom nr 19/08
Mål nr A 142/07**KÄRANDE**Hotell och Restaurang Facket, Box 1143, 111 81 STOCKHOLM
Ombud: jur. kand. Eva-Lotta Ramberg, samma adress**SVARANDE**Jeffrey's Pub AB, 556696-5694, Drakegatan 8, 412 50 GÖTEBORG
Ombud: advokaten Tapio Kannianen, Advokatbyrå Raappana & Salmi AB,
Östra Hamngatan 52, 411 09 GÖTEBORG**SAKEN**

förhandlingsvägran

Yrkanden m.m.

Mellan Hotell och Restaurang Facket (förbundet) och Jeffrey's Pub AB (bolaget) föreligger inte något kollektivavtal.

Förbundet har i mars 2007 skickat en framställning om förhandling till bolaget avseende tecknande av kollektivavtal och kallat till förhandling i april 2007. Ingen representant för bolaget inställde sig på förhandlingsdagen. Förbundet har väckt talan mot bolaget i Arbetsdomstolen och gjort gällande att bolaget genom att utebli från förhandlingen har brutit mot förhandlingsskyldigheten enligt medbestämmandelagen.

Förbundet har yrkat att bolaget ska förpliktas att till förbundet utge allmänt skadestånd med 50 000 kr, jämte ränta från dagen för delgivning av stämning, den 29 juni 2007, till dess betalning sker.

Bolaget har i första hand yrkat att Arbetsdomstolen ska avvisa förbundets talan på grund av att parterna inte har genomfört tvisteförhandlingar i frågan om förhandlingsvägran. I andra hand har bolaget bestritt käromålet i sak. Bolaget har vitsordat ett allmänt skadestånd om 2 000 kr som skäligt i och för sig. Ränterykandet har vitsordats.

Förbundet har bestritt bolagets yrkande om avvisning. För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att det föreligger grund för avvisning av förbundets talan, har förbundet yrkat att målet ska förklaras vilande till dess parterna har genomfört förhandlingar i tvistefrågan.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

Förbundet

Under hösten 2006 framförde förbundet skriftligen till bolaget en önskan om att bolaget skulle teckna kollektivavtal med förbundet. Bolaget hörde inte av sig till förbundet. I oktober 2006 skickade förbundet, i vanligt brev, en framställning om förhandling till bolaget avseende tecknande av kollektivavtal. Bolaget kom inte till förhandling på utsatt dag. Förbundet skickade därefter, i november 2006, en ny förhandlingsframställning, vilken delgavs bolaget. I förhandlingsframställningen föreslogs att förhandling skulle genomföras den 7 december 2006. Eftersom bolagets representant, S.J., var förhindrad att inställa sig den dagen, genomfördes förhandlingen i stället den 12 december 2006. Vid förhandlingen gick förbundets ombudsmän igenom kollektivavtalet med S.J. Parterna kom överens om att bolaget skulle söka inträde i Sveriges Hotell & Restaurangföretagare (SHR), samt därefter ta kontakt med förbundet. Den 4 januari 2007 kontaktades förbundet av S.J. som uppgav att han skulle söka medlemskap i SHR. Parterna hade telefonkontakt även den 12 februari 2007.

Förbundet kunde därefter konstatera att bolaget inte ansökt om medlemskap i SHR. Förbundet skickade då en ny förhandlingsframställning till bolaget vari förbundet kallade till förhandling till den 3 april 2007. Som svar på förhandlingsframställningen fick förbundet ett brev från bolagets juridiska ombud. Brevet innehöll en fråga om varför bolaget måste teckna kollektivavtal. I brevet angavs inte att bolaget hade förhinder och föreslogs inte heller någon annan tidpunkt för förhandling. Utöver detta brev togs det inte, från bolagets sida, någon kontakt med förbundet. Ingen representant för bolaget kom till förhandlingen den 3 april 2007.

Förhandlingen den 12 december 2006 var avslutad. Den 3 april 2007 var det alltså fråga om en ny förhandling. Om man skulle anse att förhandlingen den 12 december 2006 ajournerats, så var bolaget ändå skyldigt att inställa sig till förhandlingen den 3 april 2007 till vilken förbundet gjort en ny förhandlingsframställning.

Sammanfattning av grunderna för förbundets talan

Bolaget har gjort gällande att talan ska avvisas då frågan om förhandlingsvägran inte har tvisteförhandlats mellan parterna. Eftersom målet rör förhandlingsvägran har förbundet inte haft någon skyldighet att genomföra tvisteförhandlingar innan ansökan om stämning gavs in till Arbetsdomstolen. Något rättegångshinder föreligger alltså inte. För det fall att slutförda tvisteförhandlingar ska anses utgöra en förutsättning för prövning av förbundets talan i Arbetsdomstolen ska målet förklaras vilande med stöd av 32 kap. 5 § rättegångsbalken eftersom det skulle vara fördröjande samt tidskrävande för båda parter om förbundet skulle vara hänvisat till att stämma på nytt efter genomförda tvisteförhandlingar.

Bolaget har, efter att ha tagit del av förhandlingsframställningen från förbundet, inte trätt i förhandling på den av förbundet föreslagna tiden och har inte heller föreslagit någon annan lämplig tidpunkt. Bolaget har genom sitt agerande brutit mot 10,15 och 16 §§ medbestämmandelagen. Bolaget är därför enligt 54 och 55 §§ medbestämmandelagen skyldigt att utge allmänt skadestånd till förbundet.

Bolaget

Bolaget har inte någon kännedom om att förbundet under hösten 2006 framförde någon önskan om att bolaget skulle teckna kollektivavtal med förbundet eller att förbundet i oktober 2006 skulle ha kallat bolaget till förhandling. Vid förhandlingen den 12 december 2006 träffade S.J. inte någon överenskommelse med ombudsmännen från förbundet om att bolaget skulle bli medlem i SHR. Han ville överväga de olika alternativ bolaget hade, antingen att bli medlem i SHR eller att teckna avtal direkt med förbundet.

Det är riktigt att S.J. den 4 januari 2007 meddelade förbundet att bolaget avsåg att ansöka om medlemskap i SHR. Denna process kom dock att försenas dels eftersom S.J. ville undersöka om medlemskap i organisationen Krogdirekt skulle ge ett billigare medlemskap i SHR, dels eftersom han ville undersöka om bolaget faktiskt var tvunget att teckna kollektivavtal. Parterna hade därefter telefonkontakt den 12 februari 2007. I det brev som bolagets juridiska ombud skickade till förbundet den 28 mars 2007 meddelade bolaget att man ville ha mer information i frågan om kollektivavtal innan man tog ställning till att teckna avtal. Brevet skulle förstås så att det föreslagna förhandlingsdatumet inte kunde accepteras om inte förbundet i god tid innan förhandlingen gav svar på bolagets frågor. Förbundet har tagit emot brevet men inte tagit någon kontakt med bolaget före det utsatta förhandlingsdatumet. Brevet borde ha föranlett förbundet att ta kontakt med bolaget.

Bolaget har aldrig vägrat att förhandla med förbundet. Förhandlingen som inleddes den 12 december 2006 har aldrig avslutats av bolaget. Parterna har haft kontakt med varandra vid fyra tillfällen från och med den 12 december 2006 och bolaget har varit berett att fortsätta diskussionerna efter att förbundet lämnat den efterfrågade informationen.

Sammanfattning av grunderna för bolagets talan

I första hand ska förbundets talan avvisas med stöd av 4 kap. 7 § lagen om rättegången i arbetstvister eftersom parterna inte har tvisteförhandlat i frågan om påstådd förhandlingsvägran. I andra hand ska käromålet ogillas eftersom bolaget inte kan anses ha underlåtit att träda i förhandling med förbundet.

Domskäl

Tvisten

Tvisten i målet gäller inledningsvis om talan ska avvisas på grund av rättegångshinder då någon tvisteförhandling inte genomförts mellan parterna innan ansökan om stämning gavs in till Arbetsdomstolen. Om talan inte avvisas har Arbetsdomstolen att pröva om bolaget gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran.

Utredningen i målet

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. På förbundets begäran har vittnesförhör hållits med ombudsmannen P-A.P. På bolagets begäran har förhör under sanningsförsäkran hållits med bolagets styrelseledamot S.J. Parterna har även åberopat skriftlig bevisning.

Får målet tas upp till prövning utan att parterna har tvisteförhandlat?

Det är ostridigt att parterna inte har genomfört tvisteförhandlingar innan förbundet gav in sin stämmningsansökan till Arbetsdomstolen.

Av 4 kap. 7 § lagen om rättegången i arbetstvister framgår att talan i Arbetsdomstolen som första domstol inte får tas upp till prövning förrän förhandling som kan påkallas enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet eller som anges i kollektivavtal, har ägt rum rörande tvistefrågan.

Det nu aktuella målet gäller ett påstående om förhandlingsvägran innefattande att arbetsgivaren, efter att ha delgetts en förhandlingsframställning om tecknande av kollektivavtal, inte har inställt sig till förhandling. Av förarbetena till lagen om rättegången i arbetstvister framgår att ”det ligger i sakens natur att förhandling inte behöver ha skett, om målet gäller förhandlingsvägran” (se prop. 1974:77 sid. 175). Detta uttalande har Arbetsdomstolen hänvisat till i praxis, se AD 1978 nr 164 och AD 1979 nr 125. I 1978 års fall behandlas frågan om det förelegat hinder mot att ta upp en talan om skadestånd för underlåtenhet att justera förhandlingsprotokoll som inte varit föremål för tvisteförhandling. Arbetsdomstolen uttalar i domen att enligt praxis behöver förhandling inte ha skett om målet gäller förhandlingsvägran och uttalar att ansvar för annan överträdelse av förhandlingsreglerna bör betraktas på samma sätt.

Mot den nu angivna bakgrunden finner Arbetsdomstolen att det inte föreligger något hinder mot att ta upp förbundets talan om skadestånd på grund av förhandlingsvägran till prövning, trots att någon tvisteförhandling inte ägt rum. Bolagets yrkande om avvisning av förbundets talan ska alltså avslås.

Har bolaget gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran?

Av 10 § medbestämmandelagen framgår att en arbetstagarorganisation har rätt till förhandling med arbetsgivare i fråga rörande förhållandet mellan arbetsgivaren och sådan medlem i organisationen som är eller har varit arbetstagare hos arbetsgivaren. Av 15 § samma lag framgår att en part som är skyldig att förhandla ska inställa sig, själv eller genom ombud, till förhandling. Vidare framgår av denna paragraf att parterna gemensamt kan välja annan form för förhandling än sammanträde. Av 16 § nämnda lag framgår att part som vill förhandla ska göra en framställning hos motparten om förhandling. Vidare framgår att en förhandling, som här är aktuell, ska hållas inom två veckor från det att motparten fått del av förhandlingsframställningen, om parterna inte kommer överens om något annat.

När det gäller själva händelseförloppet fram till och med februari 2007 är parterna överens om att det mellan parterna hölls en förhandling den 12 december 2006 i frågan om kollektivavtals tecknande, att diskussion då även fördes mellan parterna om ett medlemskap för bolaget i arbetsgivarorganisationen SHR och att det förekommit i vart fall två telefonsamtal om detta mellan förbundet och bolaget i januari och februari 2007.

Det är därutöver ostridigt att förbundet, i vart fall vid i målet aktuell tidpunkt, har haft medlemmar som har varit anställda hos bolaget och att bolaget har mottagit förhandlingsframställningen vari förbundet kallade bolaget till förhandling till den 3 april 2007 samt att bolaget inte inställde sig till den förhandlingen.

Arbetsdomstolen kan konstatera att bolaget varit förhandlingsskyldigt. Bolaget har emellertid gjort gällande att det inte gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran genom att utebli från förhandlingen den 3 april 2007 och anfört dels att det brev bolagets ombud skickade till förbundet skulle uppfattas som en önskan om att flytta förhandlingsdatumet vilket borde ha föranlett förbundet att agera, dels att den förhandling som parterna inledde den 12 december 2006 aldrig avslutades utan löpte vidare genom de kontakter parterna hade efter sammanträdet.

Arbetsdomstolen prövar först frågan om vilken betydelse som ska tillmätas det brev som bolagets ombud skickade till förbundet. I detta brev står, såvitt nu är av intresse, följande. ”Som ombud för Jeffrey’s Pub AB får jag informera mig om varför Ni anser att Jeffrey’s Pub AB vara skyldig att teckna kollektivavtal.” Brevet innehåller ingen uppgift om att bolaget är förhindrat att inställa sig det föreslagna datumet och heller inte något förslag på annat datum för förhandling än det av förbundet angivna. Arbetsdomstolen finner inte att innehållet i brevet kan förstås som en anmälan om förhinder eller en begäran om att förhandlingsdatumet skulle ändras. Inte heller kan brevet anses ha ett sådant innehåll att det har ålegat förbundet att agera. Arbetsdomstolen finner således inte att det brev som bolagets ombud skickade till förbundet fritar bolaget från dess skyldighet att inställa sig till förhandling i enlighet med förbundets förhandlingsframställning.

När det gäller frågan om förhandlingen den 12 december 2006 varit avslutad och om bolaget har fortsatt att förhandla med förbundet genom de kontakter som förevarit mellan parterna efter den 12 december 2006 gör Arbetsdomstolen följande bedömning. Av medbestämmandelagen framgår, som ovan angetts, att parterna kan förhandla på annat sätt än genom sammanträde. I målet har dock inte visats att parterna har kommit överens om detta. Det faktum att bolaget uppger sig ha varit berett att fortsätta diskussionerna med förbundet kan inte påverka det förhållandet att bolaget inte inställde sig när förbundet på nytt kallade bolaget till förhandlingssammanträde.

Arbetsdomstolen finner att bolaget, som ostridigt har mottagit en förhandlingsframställning från förbundet, har haft en skyldighet att medverka till att få till stånd en förhandling. Eftersom bolaget inte kom till förhandling den 3 april 2007 och inte heller kan anses ha anmält förhinder eller lämnat förslag på ny tidpunkt för förhandling finner Arbetsdomstolen att bolaget har gjort sig skyldigt till förhandlingsvägran.

Bolaget ska därmed betala allmänt skadestånd till förbundet. Förbundet har yrkat skadestånd med 50 000 kr och anført att bolaget genom sitt sätt att agera från och med hösten 2006 och fram till och med tidpunkten för den utsatta förhandlingen i april 2007 visat på en uppenbar ovilja att förhandla med förbundet vilket bör påverka skadeståndets storlek. Bolaget har häremot invänt att bolaget inte alls visat på ovilja till förhandling och har vitsordat ett skadeståndsbelopp om 2 000 kr. Arbetsdomstolen kan konstatera att parterna haft kontakter med varandra i tiden innan april 2007 men anser att det av utredningen inte går att dra den slutsats som förbundet gjort gällande om bolagets inställning i förhandlingsfrågan. Domstolen finner vid en samlad bedömning att skadeståndet skäligen bör bestämmas till 20 000 kr.

Sammanfattning och rättegångskostnader

Arbetsdomstolen har sammanfattningsvis funnit att bolagets yrkande om avvisning av förbundets talan ska avslås och att bolaget ska åläggas att betala allmänt skadestånd till förbundet för förhandlingsvägran.

Vid denna utgång i målet ska bolaget förpliktas att ersätta förbundet för dess rättegångskostnader. Förbundet har yrkat ersättning med 53 966 kr, varav 45 900 kr avser ombudets arvode. Bolaget har ifrågasatt yrkandet i den del som avser ombudsarvode och vitsordat ett belopp om 25 000 kr så som skäligt ombudsarvode. Arbetsdomstolen finner skäligt att bolaget ska åläggas att betala vad förbundet har yrkat.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Jeffrey's Pub AB:s yrkande om avvisning.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Jeffrey's Pub AB att till Hotell och Restaurang Facket utge allmänt skadestånd med tjugotusen (20 000) kr, med ränta enligt 6 § räntelagen från den 29 juni 2007 till dess betalning sker.

3. Arbetsdomstolen förpliktar Jeffrey's Pub AB att ersätta Hotell och Restaurang Facket för rättegångskostnader med femtiotretuseniohundrasextiosex (53 966) kr, varav 45 900 kr avser ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Agne Werneskog och Ronny Wenngren.
Enhälligt.

Sekreterare: Kristine Skår